

tekst & foto's: Durk Venema

RUKT DE BOOMMARTER OP IN GAASTERLAND?

De Gaasterlandse bossen liggen relatief geïsoleerd in het zuidwesten van Fryslân. Hier werd in 2005 voor het eerst sinds zestig jaar met zekerheid het voorkomen van Boommarters vastgesteld. Dit jaar is op drie plaatsen voortplanting geconstateerd. Betekent dit een opmars van de Boommarter in Gaasterland?

Van oudsher was de Boommarter *Martes martes* bekend in Gaasterland, maar rond 1945 lijkt de soort uit het gebied verdwenen (Broekhuizen et al. 1992). In jaarverslagen van de Vogelwacht Balk e.o. en de Roofvogelwerkgroep Súdwest-Fryslân duikt in 1998 voor het eerst predatie op van in bomen broedende roofvogels door een marter. In de volgende jaren blijken nesten van Buizerd, Havik, Sperwer en Torenvalk gepredeerd te worden door marters. Een bewijs hiervoor zijn uitwerpselen op de gepredeerde nesten, waarvan onbekend is of deze van Steenmarters of Boommarters afkomstig zijn. Aanwezigheid van uitwerpselen op het nest, hoog in een boom, vormt echter een mogelijke aanwijzing dat het om een Boommarter gaat (Van Diepenbeek 1999).

Vanaf 2001 zijn verspreid door Gaasterland nestkasten opgehangen voor de Bosuil die jaarlijks worden gecontroleerd. In 2002 werden op één van de nestkasten uitwerpselen van een marter aangetroffen; in de kast zijn afgebeten veren aanwezig. De volgende jaren laten een duidelijke toename van het gebruik van de nestkasten door marters te zien. Na een

waarneming in 2003 van een marter die overdag door de boomtoppen van enkele beuken liep, wordt de eerste marter in 2005 in een bosuilenkast aangetroffen. Twee weken later wordt op enkele kilometers afstand wederom een marter in een nestkast aangetroffen; ditmaal konden foto's worden gemaakt. Aan de hand van deze foto's kon met zekerheid wor-

den vastgesteld dat het een Boommarter betrof (La Haye & Venema 2007).

Tijdens de controle van nestkasten van Bosuilen werd op 13 april in het Harichsterbos en op 26 april in de Starnumanbossen een marter met jongen aangetroffen in een nestkast. De afstand tussen beide nestkasten bedraagt een kleine 1,5 kilometer. Aan de hand van foto's kon met zekerheid worden gesteld dat het hier om een Boommarter ging. Doordat er respectievelijk twee en drie jongen aanwezig waren, kan vrijwel zeker gesteld worden dat het niet hetzelfde vrouwtje betrof. Een maand later werden tijdens een nachtelijke uileninventarisatie op 27 mei twee spelende jonge Boommarters in het Rijsterbos aangetroffen. Beide jongen konden in het licht van een zaklamp goed bekeken worden. De afstand tot de eerder aangetroffen nesten bedraagt minimaal 5 kilometer. Zeer waarschijnlijk gaat het hier om een derde voortplantingsplaats.

Ervan uitgaande dat uitwerpselen op een nestkast afkomstig zijn van Boommarters, dan komt de soort inmiddels in het grootste deel van de Gaasterlandse bossen voor. Belangrijke bosgebieden lijken het Harichsterbos, de Starnumanbossen, de Bremer Wildernis en het Rijsterbos te zijn. Op grond van deze waarnemingen kan geconcludeerd worden dat de Boom-

marter, na enige tijd van afwezigheid, de laatste jaren weer in aantal toeneemt in Gaasterland. Of dit van blijvende aard is zal de komende jaren moeten blijken.

Sinds 2002 zijn in de bosuilenkasten uitsluitend resten van vogels gevonden van de volgende soorten: Pimpelmees, Spreeuw, Merel, Zanglijster, Grote bonte specht, Houtsnip, Gaai, Kauw, Zwarte kraai, Holenduif, Houtduif, Buizerd en Blauwe reiger. Hiervan waren de Holenduif en Houtduif het meest vertegen-

woordigd. Het voorkomen van de Blauwe reiger als prooi is opmerkelijk (vanwege het formaat); hiervan werden onder andere hand- en armpennen aangetroffen. Van de Steenmarter is recent bekend geworden dat deze soort ook van kadavers eet (www.dooddoetleven.nl). In dit geval is het echter waarschijnlijker dat de Blauwe reiger uit een slaapboom is gepakt.

Durk Jelle Venema

m.m.v. Johan Deinum en Theo Leenes
J. Hornstraweg 4
8563 AJ Wijckel
tel.: 06-36090150
e-mail: dj_venema@hotmail.com

Literatuur

BROEKHUIZEN S., B. HOEKSTRA, V. VAN LAAR, C. SMEENK & J.B.M. THISSEN 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting uitgeverij KNNV, Utrecht.
DIEPENBEEK A. VAN 1999. Veldgids Diersporen. Stichting uitgeverij KNNV, Utrecht.
LA HAYE M. & D.J. VENEMA 2007. Boommarter gespot in Gaasterland! Zoogdier 18 (1): 20-21.